

Και πάσης Ωκεανίας, μέρος β'

Βίβλος και ζάχαρη

Μια παρουσίαση του έργου της Αρχιεπισκοπής Αυστραλίας μέσα από το ίδρυμα St John's Community Care από το βορειότερο άκρο του Cape York μέχρι το Μπρίσμπεν και μια σύντομη ιστορία των Ελλήνων της Βόρειας Κουϊνσλάνδης

Κείμενο-Φωτογραφίες: Γιάννης Δραμινός

“Κατά τη δεκαετία του 1950, η μέση κατά κεφαλήν ετήσια κατανάλωση ζάχαρης στην Αυστραλία μειώθηκε ελαφρά σε σύγκριση με τα τέλη της δεκαετίας του 1940, περίπου στα 52 κιλά. Οι μεταπολεμικοί μετανάστες δεν είχαν τόσο γλυκά γούστα, μειώνοντας έτσι τα ποσοστά της κατά κεφαλήν κατανάλωσης. Στη δεκαετία του 1950, οι Πολωνοί κατανάλωναν το 50% της επεξεργασμένης ζάχαρης, οι Γιουγκοσλάβοι και οι Ιταλοί το 30% και οι Έλληνες το 20% [...] Ωστόσο, σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας το 1953, οι Αυστραλοί εξακολουθούσαν να έχουν την υψηλότερη μέση κατά κεφαλήν ετήσια κατανάλωση ζάχαρης από οποιαδήποτε άλλη χώρα στον κόσμο.”(1)

A. McMichael, 'Changes in gastrointestinal cancer risks in migrants to Australia: clues to dietary influences', *Food Technology in Australia*, Vol. 35, No. 2 (February 1983), p. 89.

Για αιώνες, το μέγεθος και η θέση των εκκλησιών σε μια πόλη περιέγραφαν με μεγάλη ακρίβεια σχέδια ονειροπόλων ή αγώνες ισχύος και επικράτησης.

Προς το τέλος του 19ου αιώνα, τρεις Ιρλανδοί μοναχοί του Τάγματος του Αγίου Αυγουστίνου, σταλμένοι από το βικαριάτο της Βρισβάνης, με την βροχή της πατρίδας τους να μην έχει στεγνώσει ακόμη στα πανωφόρια τους, θα ιδρύσουν πρώτα ένα μοναστήρι στο Κουκτάουν (Cooktown) κι ένα χρόνο αργότερα, το 1876, την πρώτη καθολική ενορία του Κερνς. Για να μπορεί η Αγία Μόνικα να θρηνεί μαζί με τον ασεβή γιο της τους οραματιστές που ολοκλήρωναν το χάρτη του κόσμου και τους καιροσκόπους που γύρευαν χρυσάφι. Το 1914, όταν θα φύγει από την ζωή ο επίσκοπος Τζέιμς Μάρρεϊ (James Murray), το Κερνς θα έχει 8 καθολικές εκκλησίες, 13 εφημέριους και ποίμνιο 10.000 πιστών (και ο πληθυσμός του, από το 1910 έως το 1915, δεν θα ξεπεράσει τους 5.000 κατοίκους).

Η cara magna δεν θα προστατεύσει την πρώτη εκκλησία, που θα την σαρώσει ο κυκλώνας της 9ης Φεβρουαρίου 1927. Μια δεύτερη θα χτιστεί αμέσως στη θέση της και, πολύ αργότερα, το 1968, θα αποπερατωθεί ο σημερινός, ιθαγενής στο φρόνημα, καθεδρικός ναός (και πολεμικό μνημείο των πεσόντων στην ναυμαχία της Θάλασσας των Κοραλλιών), σε σχέδια του αρχιτέκτονα Ian Ferrier. Ιθαγενής ο καθεδρικός, γιατί ο Ferrier, που είχε γεννηθεί στις ΗΠΑ το 1928, ήταν από τους πρώτους αρχιτέκτονες που προσαρμόσαν τα σχέδιά τους στο κλίμα της περιοχής, σε μια χώρα της οποίας τα δημόσια κτίρια ακόμη υποκρίνονταν ότι βρίσκονταν στην αγγλική ύπαιθρο. (Εξαιτίας του κυκλώνα που κατέστρεψε τον πρώτο καθολικό καθεδρικό, η Αγγλικανική Εκκλησία του Αγίου Ιωάννη επί της οδού Λέικ, η εκκλησία που, όπως θα δούμε, θα φιλοξενήσει για δεκαετίες τους ορθόδοξους ιερείς, είναι σήμερα το παλαιότερο κτίριο της πόλης.)

Τη δεκαετία του '20, Ιταλοί και Έλληνες μετανάστες θα συγχρωτιστούν στα οικοτροφεία που φιλοξενούν τους εργάτες, αλλά οι πρώτοι θα αντιμετωπίσουν λιγότερες δυσκολίες, χάρη στον μεγαλύτερο αριθμό τους και τη βοήθεια

της Καθολικής Εκκλησίας. Είναι η εποχή που στις περισσότερες περιοχές του Βόρειου Κουϊνσλάντ έχει ήδη τεθεί σε εφαρμογή η γενική απαγόρευση εργασίας στις φυτείες του ζαχαροκάλαμου για το εργατικό δυναμικό από την Ασία και την Νότια Ευρώπη.

Στο φύλλο της Παρασκευής 23 Οκτωβρίου 1925, η εφημερίδα *The Nambucca and Bellinger News* (αναδημοσιεύοντας άρθρο εφημερίδας του Σίδνεϊ) αναφέρει ότι η αστυνομία κατηγορεί τους Έλληνες εργάτες για δύο πυρκαγιές σε φυτείες ζαχαροκάλαμου. Αμέσως μετά την πρώτη πυρκαγιά, γράφει η εφημερίδα, εμφανίστηκαν Έλληνες ζητώντας δουλειά. «Οι Βρετανοί (αντίθετα από τους Έλληνες και τους άλλους μετανάστες) δεν θα πήγαιναν να κόψουν τα καλάμια σε μια φυτεία που μέρος της σοδιάς έχει καεί (λόγω του πολύ μικρότερου κέρδους)». Σε μία ακόμη περίπτωση, συνεχίζει η εφημερίδα, «στον τόπο της πυρκαγιάς εντοπίστηκαν δύο κεριά και τα αποκαΐδια μιας ελληνικής εφημερίδας. Η Ένωση Γαιοκτημόνων της Περιφέρειας Ίνγκαμ (Ingham) ζητάει την προστασία της αστυνομίας, ενώ ομάδες ανδρών οπλισμένοι με ρεβόλβερ περιπολούν στην περιοχή κατά τη διάρκεια της νύχτας».

Τέσσερα χρόνια αργότερα η εφημερίδα *Cairns Post* θα γράψει ότι οι Βρετανοί και οι Έλληνες έχουν πολλά κοινά στοιχεία και οι Έλληνες του Κουϊνσλάντ εξαιρετικούς εκπροσώπους που «δραστηριοποιούνται για την προώθηση της ευημερίας των συμπατριωτών τους [...] Ο Ελληνικός Σύλλογος και η Ελληνική Εκκλησία κάνουν σημαντικό έργο και γι' αυτό το σκοπό βρίσκονται στο Κερνς ο πατέρας Ηλίας Κωτιάδης

και ο κ. Γιώργος Φάρος (Γεν. Γραμματέας του Συλλόγου και αξιόλογος δημοσιογράφος). Υπάρχει δεσμός χριστιανικής συμπάθειας μεταξύ της Αγγλικανικής και της Ελληνικής Εκκλησίας και αύριο το πρωί ο π. Κωτιάδης θα μιλήσει στην εκκλησία του Αγίου Ιωάννη [...]».

Μόλις λίγα χρόνια αργότερα, στις 22 Μαρτίου του 1931, ακόμη και οι ελληνικές εφημερίδες ανακοινώνουν ότι οι μύλοι της Μπαμπίντα θα αρχίσουν να λειτουργούν νωρίτερα, από τα τέλη Μαΐου, γιατί η σοδειά του ζαχαροκάλαμου προμηνύεται μεγάλη. Στις εκλογές για την ανάδειξη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου του «εν North Queensland Hellenic Association», στο Ίνισφάιλ, θα εκλεγούν οι Ι. Καλλάρης, Κ. Ιωαννίδης, Στ. Ζορμπάς, Σ. Μάππας, Σωτ. Χαβιάρης, Βασ. Κοντός και Π. Βακαλάκης. Ταμίας θα οριστεί ο Στ. Μάππας και γραμματέας ο Π. Βακαλάκης. Οι αδελφοί Ευαγγελινού ανοίγουν στο Κερνς το «κέντρον Auckland House». Από την Βρισβάνη καταφτάνει ο «γνωστός ομογενής Π. Σάμιος χάριν των εμπορικών του υποθέσεων». Στην αγγλικανική εκκλησία τελούνται οι γάμοι «του κ. Ζαχαρία Πρωτόπαπα μετά της ταχείας αμαξοστοιχίας Κατίνας Μ. Καταχόνα», πυρκαγιά στο Γκόρντονβείλ αποθεφρώνει το «αριστοκρατικόν κατάστημα Μπλου Μπερντ Κάφι του ομογενούς Κων Χάρρις» και, τέλος, την ημέρα του Πάσχα, σχεδόν όλοι οι Έλληνες μαζεύονται στο «αριστοκρατικόν Γκρηκ Κλαμπ του ομογενούς κ. Α. Πάχου».

Αλλά και την Τετάρτη 24 Μαΐου 1933 το Εθνικόν Βήμα καταγράφει την διέλευση ομογενούς, «δια της ταχείας αμαξοστοιχίας», από την Μπαμπίντα (Babinda). Ο έγκριτος